

Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών στην Ελλάδα

Ενότητα 1: Εισαγωγή στην ιστορία των πολιτικών ιδεολογιών

Σπύρος Μαρκέτος
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

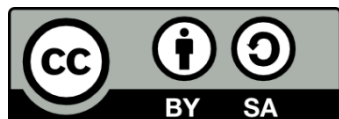

Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών στην Ελλάδα

Εισαγωγή στην ιστορία των πολιτικών ιδεολογιών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ιστορία των ιδεολογιών.
2. Τα ρεύματα των ιδεών.
3. Διαφωτισμός.

Σκοποί ενότητας

- Να αναλυθεί η διαμόρφωση των πολιτικών ιδεολογιών.
- Να γίνει αντιληπτό τι ήταν ο Διαφωτισμός.
- Να παρουσιαστούν οι βασικές ιδέες του Διαφωτισμού.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ρεύματα σκέψης

Ρεύματα σκέψης

- Οι ιδεολογίες έχουν κάποια προτεραιότητα, είναι ο ενεργός παράγοντας. Φτιάχνουμε τη ζωή μας με βάση τις ιδεολογίες.
- Ο πρώτος που εισηγήθηκε ότι οι ιδέες φτιάχνουν την πραγματικότητα ήταν ο **Πλάτωνας** όπως και ο **Χέγκελ**.
- Ο κόσμος δεν είναι παρά ένα ωχρό απείκασμα των ιδεών.

Ρεύματα σκέψης

- Η αντίθετη άποψη είναι ότι οι ιδέες στηρίζονται σε υλικούς παράγοντες, έχουν υλική βάση.
- Δύο ρεύματα ιδεών: οι ιδέες φτιάχνουν την πραγματικότητα (Πλάτωνας). Από την άλλη οι ιδέες αποτυπώνουν την πραγματικότητα (Αριστοτέλης).

Ρεύματα σκέψης

- Στους νεώτερους χρόνους μια πιο σύγχρονη άποψη εισήγαγε ο **Μαρξ**.
- Οι ιδέες εξαρτώνται από την πραγματικότητα και η πραγματικότητα από τις ιδέες.
- Οι ιδέες για την ανθρώπινη πραγματικότητα από μόνες τους αλλάζουν την πραγματικότητα.

Διαφωτισμός

- Στον Διαφωτισμό, οι άνθρωποι εκείνης της εποχής (1700-1800) θεώρησαν ότι υπάρχει γενική πρόοδος. Ότι ο άνθρωπος βγαίνει από το σκοτάδι και μπαίνει στην περιοχή του φωτός και ότι τα πράγματα βελτιώνονται συνολικά. Τον 19^ο αιώνα αυτό έγινε η κυρίαρχη άποψη.

Διαφωτισμός

- Στον 20^ο αιώνα τα πράγματα δεν πήγαν όπως φαντάζονταν οι θεωρητικοί του Διαφωτισμού.
- Βασικές λέξεις, ιδέες, αντικείμενο του μαθήματος: Διαφωτισμός, πολιτικές ιδεολογίες, Ελλάδα.

Διαφωτισμός

- Τι είναι ο Διαφωτισμός
- Δεν υπάρχει ομοφωνία για το αν συνεχίζεται ή έχει τερματιστεί ο Διαφωτισμός. Είναι ένα τρομερά διαμφισβητούμενο φαινόμενο και ένα φαινόμενο με φοβερή πολιτική βαρύτητα. Είναι ένα σημαντικό στοιχείο της του κυρίαρχου λόγου της Δύσης.
- Ο Διαφωτισμός αντιπαρατίθεται με τη θρησκεία.

Διαφωτισμός

- Η ιστορία φτιάχνεται από εμάς τους ίδιους και όχι από κάποιον άλλο, αυτό είναι η βασική ιδέα η οποία γεννιέται στον Διαφωτισμό, αν και δεν την προσυπογράφουν όλοι οι Διαφωτιστές.
- Πολλοί Διαφωτιστές όπως ο **Χέγκελ**, πίστευαν ότι η ιστορία έχει νόμους (ιστοριονομία).
- Οι νόμοι της ιστορίας μπορούν να ανακαλυφθούν διότι υπάρχουν. Αυτή η ιδέα συνδέεται με την ιδέα της προόδου. Οι νόμοι της ιστορίας είναι τέτοιοι που μας οδηγούν στην πρόοδο (Άγγλοι φιλελεύθεροι).

Διαφωτισμός

- Υπάρχει λελογισμένη πρόοδος η οποία μας βγάζει από το σκοτάδι στο φως, από τη φτώχεια στην ευμάρεια. Μπορεί να μη βελτιώνεται η ζωή όλων αλλά βελτιώνεται η ζωή κάποιων. Μπορεί να μην υπάρχει μια βαθμιαία πρόοδος. Πολλοί μεγάλοι ιστορικοί τον 19^ο αιώνα ανέπτυξαν αυτή τη θεωρία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η μαρξιστική ιδέα της ιστορίας

Η μαρξιστική ιδέα της ιστορίας

- Ο Μαρξ ανέπτυξε μια διαφορετική ιστορία, αλλά με παρόμοια πίστη στην πρόοδο. Αλλά την αντιλαμβάνεται διαφορετικά απ' ότι οι φιλελεύθεροι, η οποία έρχεται μέσα από ρήξεις και επαναστάσεις.
- Ο Μαρξ πίστευε κατά ένα μέρος ότι έχουμε κάποια εξέλιξη από κάτι χειρότερο σε κάτι καλύτερο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η διαλεκτική σκέψη

Η διαλεκτική σκέψη

- Αρχικό ερώτημα: οι ιδεολογίες φτιάχνουν την πραγματικότητα ή η πραγματικότητα τις ιδεολογίες;
- Ο Χέγκελ και ο Μαρξ αναπτύσσουν τη διαλεκτική σκέψη (τρίτο ρεύμα σκέψης). Πρέπει πάντα τα πράγματα να τα κοιτάζουμε στις συγκεκριμένες ιστορικές τους εκδηλώσεις, δεν είναι τόσο σημαντικό να βρούμε ένα γενικής εφαρμογής νόμο αλλά να βλέπουμε σε κάθε συγκεκριμένη κατάσταση, πως λειτουργούν οι ιδεολογίες, πως λειτουργούν οι υλικές πραγματικότητες και να κοιτάζουμε τους μηχανισμούς, τα ενδιάμεσα επίπεδα της μειωμένης πραγματικότητας και το υψιπετές επίπεδο των ιδεών που περιγράφεται πολύ αφηρημένα (Χέγκελ).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Σπύρος Μαρκέτος.
«Τίτλος Μαθήματος. Διαφωτισμός και διαμόρφωση των πολιτικών
ιδεολογιών στην Ελλάδα. Εισαγωγή στην ιστορία των πολιτικών ιδεολογιών».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
http://opencourses.auth.gr/eclass_courses.

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Φράγκου
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

